

Prinášame zhrňujúce a doplňujúce zistenia za všetky regióny a za celé územie SR. Sústredili sme sa na porovnanie dosiahnutého skóre na úrovni Úradov VÚC a niektorých spoločných parametrov. Porovnali sme aj jednotlivé zariadenia/organizácie vzhľadom na ich dosiahnuté skóre (rating) a zostavili sme celkové poradie (ranking) za celé Slovensko. Poskytujeme aj prehľad o potrebných kapacitách – úrovni špecifických druhov služieb pre ženy a dievčatá zažívajúce násilie v jednotlivých krajoch vzhľadom na odporúčanú minimálnu úroveň čo do kvantity a kvality Rady Európy.

Celkovo sme zmonitorovali 8 úradov VÚC, 13 mestských úradov (hlavne z Nitrianskeho kraja) a 181 poskytovateľov sociálnych služieb či subjektov akreditovaných podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Z monitorovaných subjektov sme 52 zaradili do ďalšej analýzy a zhodnotili ich činnosť a aktivity podľa odporúčaných štandardov MŠ RE.

ROVINA ÚRADOV VÚC

Na úrovni Úradov VÚC sme sledovali ako majú problematiku násilia páchaného na ženách inštitucionálne riešenú a zabezpečenú. Zaujímalo nás či majú vypracované strategické a iné dokumenty, v rámci ktorých sa problematika NPŽ a služby pre ženy NPŽ riešia, ako sú tieto vyhodnocované, ako je agenda NPŽ personálne zabezpečená. Sledovali sme tým špecializáciu a profesionálnu úroveň predmetných oddelení.

Osobitný dokument v oblasti NPŽ - Regionálny akčný plán (REP) pre oblasť NPŽ majú Bratislavský a Prešovský kraj, ostatné majú problematiku zahrnutú v koncepciách rozvoja sociálnych služieb, alebo v komunitných plánoch s rôznou úrovňou rozpracovanosti. Viaceré Úrady VÚC ani neuvažujú o tvorbe samostatného dokumentu, niektoré ani nevedeli, že problematiku NPŽ majú zahrnutú v koncepcii rozvoja (zrejme je to v dôsledku pomerne častých zmien osôb pracujúcich na úradoch; dokumenty boli zahrnuté do analýzy z našej iniciatívy). Navyše sa zdá, že aktívne s RAP či problematikou NPŽ sa pracuje iba tam, kde sú úlohy konkrétne nastavené a ich splnenie sa dá zhodnotiť na základe presne stanovených ukazovateľ. Rámcové nastavenie úlohy (napr. podporovať vznik nových zariadení pre ženy NPŽ) neumožňuje presnú evaluáciu plnenia RAP či koncepcie rozvoja. U viacerých Úradov VUC, aj napriek RAP či koncepcii, boli tieto dokumenty viac-menej formálne a aktívne sa s nimi v oblasti NPŽ nepracovalo, k čomu prispieva aj nekonkrétnosť úloh či absencia ukazovateľov.

Personálne zabezpečenie NPŽ je na úrovni Úradov VÚC väčšinou riešené v rámci širšej pracovnej náplne pracovníčky/ka a 4 Úrady (Banskobystrický, Žilinský, Košický a Nitriansky) nepovažujú takéto personálne zabezpečenie za dostačujúce, ostatné áno. Osobitnú pracovníčku majú v Prešovskom kraji, v Trnavskom kraji nemajú nikoho a oba úrady považujú takéto personálne zabezpečenie za dostačujúce.

Druhým parametrom bola finančná a kapacitná bezpečnosť a dostupnosť podporných služieb, resp. subjektov poskytujúcich sociálne služby v oblasti NPŽ v zmysle ich finančnej podpory, programov a zmlúv zo strany Úradov VÚC. Zaujímalo nás aj počet finančne podporených (zazmluvnených) špecializovaných poskytovateľov soc. služieb pre ženy zažívajúce násilie.

Úrad VÚC	Počet podporených/ zazmluvnených špecializovaných subjektov pre ženy NPŽ v roku 2012
Banskobystrický kraj	Žiadne špecializované zariadenia
Bratislavský kraj	Za špecializované považuje úrad iba 2 – Alianciu žien Slovenska, Pomoc ohrozeným

	deťom (finančne však podporuje aj viac zariadení, ktoré majú medzi svojou klientelou ženy NPŽ
Košický kraj	8 ZNB a 3 špecializované poradenské služby
Nitriansky kraj	2 krízové strediská
Prešovský kraj	krízovej centrum Mymamy a 2ZNB: SČK Snina, IKV Žakovce
Trenčiansky kraj	2
Trnavský kraj	podľa zákona o sociálnych službách 4 zariadenia a 2 podľa zákona o SPOaSK.
Žilinský kraj	6 zariadení/organizácií (uvádza však iba 5): SPKCH, Náruč o.z., Návrat o.z., Áno pre Život n.o., Brieždenie o.z

Sledovali sme aj služby poskytované ženám NPŽ priamo na Úrade VÚC a potenciál ich rozšírenia, ako aj pre účely formalizovania a implementácie holistického prístupu pri riešení NPŽ, prípadne zavedenia spoločných efektívnych intervenčných projektov aj existenciu sietí a partnerstiev. Úroveň týchto parametrov je medzi krajinami veľmi rôznorodá. Niekde neposkytujú pre nedostatok kapacity žiadne služby, niekde iba nevyhnutné a niekde aj nadštandardné. V BSK dobre funguje pracovná skupina pre problematiku NPŽ a domáce násilie, v KSK sa pravidelne stretávajú relevantné organizácie na prediskutovanie problémov, niekde fungujú len neformálne siete tretieho sektora (Bezpečná ženská sieť) alebo profesijné združenia (Asociácia krízových stredísk), často mimo Úradu VÚC.

Pre jednotlivé Úrady VÚC sme vypracovali krátke profily z ich odpovedí na jednotlivé otázky (viď jednotlivé VÚC). Jednotlivé parametre sme zhodnotili pridelením bodov a sčítali do celkového skóre. Zostavili sme ranking - poradie jednotlivých Ú VÚC podľa získaného ratingu. Najvyššie skóre dosiahol Bratislavský a najnižší Banskobystrický kraj. **Bodové skóre je iba orientačné a reflektuje stav riešenia problematiky násillia páchaného na ženách na danom úrade, profesionálny prístup, prehľad o problematike a snahu o jej riešenie.** Zároveň však je aj zrkadlom nedostatkov v personálnej a inštitucionálnej oblasti, v prístupe k riešeniu NPŽ. Pritom často to môže byť len dôsledok stanovených iných priorit či dôrazom na iné sociálne problémy ako je NPŽ v danom kraji, ktoré sa javia ako naliehavšie (napr. Nitriansky kraj). Úlohu tu zohráva ale aj šírka kompetencií sociálnych odborov, závažnosť problémov, ktoré musia riešiť pri často nízkom počte pracovníkov a pracovníčok na danom úrade a neustále sa znižujúcom rozpočte (napr. Banskobystrický kraj). Často však stačí aj profesionálny prístup vedúcej či vedúceho príslušného oddelenia, alebo práca jednej angažovanej a kompetentnej pracovníčky na danom oddelení, aby problematika NPŽ a jej riešenie boli stálou súčasťou politik rozvoja a podpory špecializovaných a kvalitných služieb pre ženy zažívajúce násillia.

Porovnanie a poradie Úradov VÚC podľa dosiahnutého skóre

Vyššie územné celky	Dosiahnuté skóre (max. možné skóre 20)	Zostupné poradie podľa dosiahnutého skóre
Banskobystrický kraj	3,9	Bratislavský kraj
Bratislavský kraj	13,25	Košický kraj
Košický kraj	10	Žilinský kraj
Nitriansky kraj	7,5	Trenčiansky kraj
Prešovský kraj	7,7	Prešovský kraj
Trenčiansky kraj	9,25	Nitriansky kraj
Trnavský kraj	5,25	Trnavský kraj
Žilinský kraj	10	Banskobystrický kraj

Na Úradoch VÚC sme zisťovali aj názory na to, kto by mal niesť najväčšiu **zodpovednosť** za to, aby sociálne služby pre špecifické potreby žien zažívajúce násillie boli dostupné v dostatočnej kvantite aj kvalite. Zástupkyne VÚC mohli uviesť maximálne dve možnosti (na 1. mieste a na 2. mieste) z piatich možností: obec, mestská časť; samosprávny kraj; štát; neziskové organizácie; súkromný sektor. Z ôsmich krajov 5 krajov na prvom mieste uviedli

štát, na druhom mieste boli odpovede menej jednoznačné – trikrát bola označená možnosť obec/mestská časť a 2-krát neziskové organizácie a štát.

Zodpovednosť za dostatočnú kvantitu a kvalitu služieb pre ženy zažívajúce násilie (Úrady VÚC)

kraj	Na 1. mieste	Na 2. mieste
Banskobystrický kraj	Štát	Súkromný sektor
Bratislavský kraj	Štát	Samosprávny kraj a obec/mestská časť
Košický kraj	Samosprávny kraj	Štát
Nitriansky kraj	Štát	Obec/mestská časť
Prešovský kraj	Štát	Neziskové organizácie
Trenčiansky kraj	Obec/mestská časť	Neziskové organizácie
Trnavský kraj	Štát	Obec/mestská časť
Žilinský kraj	Obec, mestská časť (najlepšie poznajú potreby a zároveň problémy svojich obyvateľov)	Štát

Zamerali sme sa aj na zisťovanie názorov na zber a druh ukazovateľov o NPŽ. Pýtali sme sa na to, aké ukazovatele v tejto oblasti je potrebné zisťovať, v akej frekvencii a kto by mal byť zodpovedný či daný zber údajov realizovať. Odpovede a návrhy boli veľmi rôznorodé, od ukazovateľov indikujúcich potreby na zriaďovanie či podporu služieb pre ženy NPŽ, alebo ich úspešnosť – evaluáciu. Vzhľadom na frekvenciu zberu údajov väčšina Úradov VÚC označila ročnú frekvenciu, zodpovednosť za zber údajov bolo prisúdená však inštitúciám od miestnej/lokálnej úrovni (konkrétne zariadenie/obec) až po celoštátnu pôsobnosť (ŠÚ SR). Konkrétne odpovede a návrhy prinášame v nasledujúcej tabuľke.

Návrhy v oblasti zberu štatistických údajov v oblasti násillia páchaného na ženách(Úrady VÚC)

	Frekvencia	Ukazovatele	Kto by mal údaje zbierať a vyhodnocovať
BBSK	-	-	-
BSK	V prípade aplikácie a následného vyhodnotenia programov/politik pred začatím, v priebehu a pri ich ukončení, ale minimálne 1x za dva roky	Napr. lokalitu, vek, vzdelanie, vzťah osôb, životnú situáciu, počet detí v domácnosti ak ide o násilie v rodine, situácie v ktorých sa násilie objavuje, aké možnosti majú obeť sa brániť, aké sú možnosti pomoci v meste/obci, kde žije obeť násillia, aké možnosti žena, na ktorej bolo páchané násillie využila, aké bolo domáhanie práv ženy, na ktorej bolo páchané násillie (napr. možnosť vrátiť sa späť do svojho bytu), ako ovplyvnila implementácia národných politik správanie „obeť a násillníka“.	Inštitúcie, ktoré sa danou problematikou špecificky zaoberajú a ktoré sú určené na zber a vyhodnotenie dát (z celoslovenského hľadiska by mal monitoring zabezpečiť (nemusí ho vykonávať) štát
KSK	ročne	Počet prípadov, počet potrebných miest v zariadení soc. služieb	Subjekty poskytujúce soc. služby ženám zažívajúcim násillie, polícia, ŽŠ školy, nemocnica
NSK	ročne	-	Obec
PSK	ročne	-	-
TSK	Ročne	Evidencia počtu žien, ktoré sú obeťou násillia, počet detí, soc. status	Obec/mesto
TTSK	ročne	Počet oznámení (podaní) o páchaní násillia na ženách, počet žiadostí o pomoc; hľadať systém ukazovateľov, ktoré eliminujú duplicitu jednotlivých prípadov	ÚSPVaR, štatistický úrad
ŽSK	polročne	Rizikové faktory (keď budeme vedieť príčinu, budeme vedieť efektívne pomôcť),	Štatistický úrad SR

ROVINA SUBJEKTOV POSKYTUJÚCICH ŠPECIALIZOVANÉ SLUŽBY/OPATRENIA PRE NPŽ

Anketárky v krajoch svojho pôsobenia oslovovali subjekty vytypované na základe zostavených zoznamov a konzultácie na Úradoch VÚC, ale aj na základe vlastných skúseností a znalostí o danom regióne. Vyselektované zariadenia a organizácie anketárky kontaktovali a vytriedili podľa toho, či dané subjekty poskytujú služby aj ženám /dievčatám zažívajúcim násillie alebo či takéto klientky mali v rámci svojej klientely. V prípade pozitívnej odpovede požiadali tieto subjekty o vyplnenie dotazníka. **Celkovo bolo anketárkami oslovených 181 subjektov poskytujúcich pobytové, ambulantné aj terénne služby .**

Reakcie na vyplnenie dotazníkov boli rôzne, viaceré subjekty prisľúbili spoluprácu, avšak pre nedostatok času, kapacity či komplikovanosť a rozsah dotazníka nakoniec údaje neposkytli. Subjekty, ktoré dotazník vyplnili a mali evidenciu alebo aspoň odhad počtu žien NPŽ sme zaradili do ďalšej analýzy. Zhodnotili sme ich odpovede na základe stanovených parametrov MŠ RE a vypočítali ich skóre – rating. Celkovo bolo **evaluovaných 52 subjektov**, pričom sme vychádzali nielen z ich odpovedí v dotazníkoch, ale aj z dostupných informácií a z verejne dostupných dokumentov (najmä výročných správ) alebo z dokumentov, ktoré nám na vyžiadanie boli poskytnuté (štandardy, záznamové hárky, protokoly a pod.).

Počty oslovených, evaluovaných a najvyššie hodnotených subjektov podľa krajov

kraj	Počet oslovených subjektov	Počet subjektov zaradených do evaluácie	Počet subjektov spĺňajúcich 75% MŠ RE
BBSK	27	9	1
BSK	27	9	4
KSK	16	8	4
NSK	27	1	1
PSK	32	6	1
TSK	17	7	1
TTSK	10	5	1
ŽSK	25	7	3
SPOLU	181	52	16

Pre všetky evaluované subjekty bol zostavený profil na základe získaných odpovedí a informácií o danom zariadení/organizácii. Sledované parametre MŠ RE sme zhodnotili pridelením bodového skóre a spočítali do celkového ratingu. Rating subjektu sa dá vnímať aj ako **miera splňania minimálnych štandardov Rady Európy pre špecializované podporné služby pre ženy zažívajúce násillie a ich deti**. Predstavuje aj mieru potenciálu daného subjektu na naplnenie MŠ RE a identifikuje ich pozitíva a nedostatky. Pre výpočet dostatkovosti, resp. deficitu kapacity služieb vzhľadom na MŠ RE sme určili hranicu 75% maximálneho možného skóre (z 30 bodov, t. j. 22,5 bodu). Na základe tejto arbitrárne stanovenej hranice sme identifikovali **16 subjektov, ktoré majú najväčší potenciál naplniť štandardy Rady Európy** a byť skutočne špecializovanými subjektmi pre ženy zažívajúce násillie.

Raking subjektov zaradených do evaluácie podľa MŠ RE

	Subjekt	Dosiahnuté skóre (max. 30)	Druh poskytovaných služieb, špecializácia a kapacita	kraj
17.	Fenestra ZZŽ, Košice	29,5	Špecializované poradenské centrum, špecializovaná krízová linka	KSK
18.	ZZŽ MyMamy, Prešov	28	Špecializovaná poradňa pre NPŽ ZNB s utajenou adresou s kapacitou 11 miest, špecializovaná krízová linka pre NPŽ (nie nonstop).	PSK
19.	SCK Dotyk Beckov	27,5	Pobytové a poradenské služby pre ženy zažívajúce násillie (TSK

			aj špecializácia na domáce násilie a obchodovanie s ľuďmi) kapacita 20 miest v ZNB, utajené bývanie 10 – 14 miest, špecializovaná krízová nonstop linka	
20.	KOTVA, n.o. Trebišov	25,75	20 (ZNB)	KSK
21.	NÁRUČ – POMOC DEŤOM V KRÍZE	25,5	KS 1 miesto pre ženy s deťmi 21 miest pre deti, 2 poradenské špecializované centrá pre domáce násilie(primárne zamerané na deti s CAN, ale aj matky s deťmi – obete domáceho násillia)	ŽSK
22.	Žena v tiesni o.z. Martin	25	Špecializovaná krízová poradňa a krízová linka pre ženy zažívajúce násillie	ŽSK
23.	Krízové centrum SOS, Rimavská Sobota	24,75	25 (ZNB), 25 (útulok)	BBSK
24.	Aliancia žien Slovenska, o.z. ; Bratislava	24,75	Špecializovaná poradňa , špecializovaná krízová linka	BSK
25.	SČK – Trebišov	24	18 (ZNB)	KSK
26.	Centrum Slniečko, Nitra	23,5	Špecializované poradenstvo pre obe domáceho násillia, špecializovaná linka pre deti, 19 miest pre ženy s deťmi v Bezpečnom dome (útulok) a v KS	NSK
27.	ÁNO PRE ŽIVOT n.o., Rajecké Teplice	23,5	ZBN 25 miest, základné soc. poradenstvo, nonstop krízová linka pre ľudí v ohrození, spojenie NPŽ s agendou ochrany života od počatia.	ŽSK
28.	Pomoc ohrozeným deťom, o.z., Bratislava	23	Poradenské služby, 6 miest s utajenou adresou, špecializovaná krízová linka	BSK
29.	OZ Pomoc rodine Michalovce	23	Špecializované sociálne poradenstvo pre ženy NPŽ	KSK
30.	Brána do života, Krízové centrum, o.z., Bratislava	22,5	ZNB – 19, útulok 5, KS 21	BSK
31.	Slovenský výbor pre UNICEF, o. z., BA	22,5	Špecializované poradenské a terénne služby zamerané primárne na deti	BSK
32.	Križovatky n. o. - Azylový dom Emauzy, Holíč	22,5	ZNB 41 miest	TTSK
33.	Maják nádeje n.o. Bratislava	21,75	26 (ZNB), 7 (útulok), 22 (KS)	BSK
34.	Jazmín n.o. Handlová	21,75	ZNB 18, útulok 27	TSK
35.	Poradňa PON – Pomoc obetiam násillia Trenčín	21,5	Špecializované poradenstvo pre obe trestných činov , vrátane domáceho násillia, obchodovania s ľuďmi	TSK
36.	Štíbor – Mestské centrum sociálnych služieb, n.o., Skalica – Útulok Cesta a Nocľahareň	21,5	Útulok Cesta 45 miest	TTSK
37.	Otvorená náruč , n. o., Piešťany	21	Špecializovaná poradenská činnosť pre obe domáceho násillia bez rozdielu veku a pohlavia	TTSK
38.	OZ Za dôstojný život, Lučenec	20,75	40 (ZNB a útulok, od roku 2013)	BBSK
39.	Krízové stredisko AMORET, Lučenec	20,5	13 (ZNB) 22 (KS)	BBSK
40.	DSS Dolný Kubín,	20,25	ZNB 32 miest	ŽSK
41.	Stredisko krízovej intervencie, Adlerova ul., Košice	20	73 miest ZNB	KSK
42.	INŠTITÚT KRISTA VELKŇAZA, Žakovce/Kežmarok	20	Pobytové služby v ZNB a útulku pre ženy	PSK
43.	Orchidea no. Prievidza	19,5	Pobytové a poradenské služby pre ženy NPŽ s deťmi ; KS 38 miest, ZNB 38 miest.	TSK
44.	Z.Z. Rodina – Azylový dom Tamara, Trnava	19,5	ZNB 2, útulok 10	TTSK
45.	Azylový dom Betánia, Malacky	19	21 žien a deti v ZNB	BSK
46.	Domov Dúha o. z., Bratislava	18,5	24 lôžok v KS	BSK
47.	Návrat OZ, Prešov/Bardejov	18,5	Nížkoprahové denné centrum + terénne služby	PSK
48.	Čakanka KC, Považská	18,5	ZNB 20 miest, špecializovaná krízová linka nonstop	TSK

	Bystrica			
49.	Centrum sociálnych služieb Krupina	16,75	5 (ZNB, aj s deťmi)	BBSK
50.	PCCP . Psych. – právne centrum pomoci o.z. Bošany	15,75	Základné poradenstvo	TSK
51.	Kľúč, n.o. Bratislava;	15,5	Špecializované sociálne poradenstvo pre jednotlivcov a rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii	BSK
52.	Slovenské centrum pomoci, Čierne	15	Poradenská činnosť, dištančné a terénne poradenstvo	ŽSK
53.	Dom SV. Alžbety n.o., Banská Bystrica	14,75	23 (ZNB s deťmi aj bez detí), 6 (KS)	BBSK
54.	Familiaris o.z.; Svit	13,75	Špecializované poradenské služby pre marginalizované skupiny (aj práca s násilníkmi)	PSK
55.	Útulok a ZNB vo Svite, Centrum sociálnych služieb Batizovce	13,75	Útulok (20) a ZNB 15 miest	PSK
56.	Stredisko sociálnych služieb Petržalka, Bratislava	13,5	17 (ZNB)	BSK
57.	OZ DOBROTA SV. ALŽBETY, JOZEFÍNUM ZNB pre ženy, Dolná Krupá	13,5	20 ZNB (iba ženy s deťmi)	TTSK
58.	Dom Charitas sv. Kláry , Lip. Mikuláš	13,5	Pobytové služby pre dievčatá od 15 – 25 rokov s výchovnými problémami, 12 klientok v KS a nocľahárni.	ŽSK
59.	Dom charity sv. Gianny, Diecézna charita	13,5	ZNB 5 miest	ŽSK
60.	Centrum sociálnych služieb Slniečny dom, KS, Prešov	12,75	KS pre deti s kapacitou 10 pobytových miest	PSK
61.	Lumen, Sečovce	12,5	12 miest (ZNB)	KSK
62.	OÁZA, Útulok mesta Partizánske	12,5	ZNB 8 miest, útulok 12 miest	TSK
63.	ZNB Kotva- Banská bystrica	11,5	28 (ZNB – s deťmi, bez detí, ženy aj muži)	BBSK
64.	Miesto pod Slnkom Košice	10,5	Poradenské služby	KSK
65.	Nádej- útulok mesta Zvolen	10,25	22 (útulok, ženy bez detí)	BBSK
66.	Náruč – ZNB, Brezno	9,75	12 (ZNB), 22 (útulok)	BBSK
67.	DD a DDS Klenovec	9,5	16 miest (útulok , bez detí)	BBSK
68.	Dorka, n.0. Košice	6	ZNB 45 miest	KSK

Poznámka: zvýraznené subjekty dosiahli 75- percentnú hranicu splnenia MŠ RE.

V piatich krajoch túto hranicu dosiahol iba jeden subjekt, v BSK a KSK 4 subjekty, v ŽSK 3 subjekty. Z toho 10 subjektov poskytuje takmer výlučne alebo aj špecializované poradenské služby, viaceré sú kombinované s pobytovými službami, alebo vedú bezpečné ubytovanie pre ženy NPŽ sprostredkovať u iných pobytových zariadení. Minimálne 4 sú viac pobytové ako poradenské zariadenia a klientky navštevujú špecializované poradenstvo v iných inštitúciách.

Viaceré evaluované a nad 75-percentnou hranicou sa umiestnené subjekty sa **primárne zameriavajú na domáce násilie, resp. ochranu detí pred násilím** (väčšinou ide o akreditované subjekty podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately). Patria sem napríklad Slovenský výbor UNICEF z Bratislavy, Centrum Slniečko z Nitry, Náruč - Pomoc deťom v kríze v Čadci a Žiline, pričom monitoringom nebolo možné zistiť, či ochrana detí a poskytovaná pomoc aj ženám – matkám NPŽ navzájom interagujú, či dochádza k vzájomnému posilňovaniu dôslednou aplikáciou rodovej analýzy alebo k re-viktimácií žien – matiek.

Viaceré subjekty skončili tesne pod hranicou 75% a pre jej dosiahnutie stačilo iba veľmi málo. Často išlo o nedostatočne vyplnený dotazník alebo neposkytnutú evidenciu. Ide o ďalších najmenej 10 subjektov, ktoré pri doplnení informácií alebo prípadnom doškolení môžu byť špecializovanými zariadeniami pre ženy NPŽ. Otázkou zostáva ich **záujem a ochota špecializovať sa pre klientelu NPŽ v zmysle štandardov Rady Európy.**

Viaceré kombinované pobytové a poradenské špecializované zariadenia naplňajú parametre bezpečného ženského domu, ako ich stanovujú MŠ RE. Na odhadnutie počtu chýbajúcich miest v špecializovaných BŽD sme do úvahy brali už existujúcu kapacitu subjektov spĺňajúcich hranicu 75%, počet žien v danom kraji ku koncu roku 2011 a odporúčanú úroveň - počet miest v BŽD podľa MŠ RE. Celkovo je vzhľadom na počet žien a rodinné miesto¹²⁰ potrebných na Slovensku 695 miest v špecializovaných BŽD. V zariadeniach, ktoré už poskytujú pobytové služby ženám NPŽ a spĺňajú MŠ RE na 75% je celkovo 238 miest. **Na Slovensku chýba ešte 457 miest pre ženy zažívajúce násilie v špecializovaných ženských bezpečných domoch.** Pri odhade počtu potrebných miest v špecializovaných BŽD pre ženy zažívajúce násilie a ich deti sme nebrali do úvahy ich geografické umiestnenie v rámci regiónu, pričom v niektorých regiónoch sú výrazne veľké plochy, kde zatiaľ nebolo identifikované žiadne zariadenie, ktoré by spĺňalo MŠ RE.

Počet odporúčaných, existujúcich a potrebných miest v BŽD pre ženy zažívajúce násilie

Kraj	Počet žien	Odporúčaný počet miest podľa MŠ RE	Počet existujúcich miest v špecializovaných BŽD	Počet potrebných miest pre ženy NPŽ v BŽD
BBSK	340 626	85	50	35
BSK	319 038	80	30	50
KSK	406 011	102	28	74
NSK	355 125	89	19	70
PSK	421 772	105	11	94
TSK	303 035	76	34	42
TTSK	284 421	71	41	30
ŽSK	351 007	88	25	63
SPOLU	2 781 035	695	238	457

Poznámky:

- 5) Počet žien v danom regióne k 31.12. 2011; dostupné na (<http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>)
- 6) Odporúčaný počet miest v BŽD podľa MŠ RE = 1 rodinné miest na 10 000 žien (rodinné miest = 1žena + 1,5 dieťaťa, t. j. 2,5 miesta)
- 7) Počet existujúcich miest = kapacita pobytových zariadení/subjektov, ktoré boli zaradené do evaluácie a spĺňajú 75-percentnú hranicu plnenia Minimálnych štandardov Rady Európy
- 8) Počet potrebných miest pre ženy NPŽ v BŽD = počet odporúčaných miest – počet existujúcich

Špecializované poradenské miesta môžu tvoriť integrovanú súčasť BŽD, alebo môžu byť osobitnými poradňami vzhľadom na umiestnenie, ktoré budú poskytovať iba špecializované ambulantné poradenské služby pre ženy zažívajúce násilie. Monitoringom bolo identifikovaných 11 špecializovaných poradní, ktoré dosiahli 75% MŠ RE, pritom vzhľadom na počet žien v regiónoch je potrebných celkovo 52 poradenských miest. **Na Slovensku chýba 41 špecializovaných poradenských miest pre ženy NPŽ, ktoré by spĺňali štandardy RE.** MŠ RE nestanovujú počet personálu, resp. odborného personálu vzhľadom na počet klientok (prijímateľiek sociálnych služieb) Podľa z. 448/2008 o sociálnych službách by na jedného zamestnanca malo byť v ZNB či útulku max. 6 prijímateľov sociálnych služieb a z celkového počtu zamestnancov by malo byť 50% odborných zamestnancov (podľa vymedzených kvalifikačných predpokladov). Pre odborné špecializované poradenstvo pre ženy NPŽ bude treba stanoviť v budúcnosti počet prípadov/ žien NPŽ na jednu odbornú poradkyňu aj vzhľadom na priemerný počet fyzicky poskytnutých konzultácií. Stanovenie tohto parametru by malo zamedziť preťaženosť odborníčov v špecializovaných poradniach pre NPŽ, aby nebola znižovaná kvalita poskytovaných služieb.

¹²⁰ odhadované na 2,5 osoby

Počet stanovených, existujúcich a potrebných špecializovaných poradní pre ženy zažívajúce násilie

Kraj	Odporúčaný počet špecializovaných poradní	Počet existujúcich špecializovaných poradní	Počet chýbajúcich špecializovaných poradní
BBSK	7	1	6
BSK	6	2	4
KSK	8	2	6
NSK	7	1	6
PSK	8	1	7
TSK	6	1	5
TTSK	5	0	5
ŽSK	5	3	2
SPOLU	52	11	41

Jednotná krízová nonstop linka - špecializovaná pre ženy zažívajúce násilie, prevádzkovaná subjektom spĺňajúcim 75% MŠ RE na Slovensku v podstate neexistuje. Viaceré organizácie si však pri poskytovaní krízovej nonstop linky pre ženy NPŽ vypomáhajú (napr. presmerovaním hovorov), alebo sa vedú skoordinať počas sviatkov či prázdnin, resp. nízkej kapacity. Fungovanie jednotlivých liniek, profesionalita poskytovaných telefonických krízových intervencií však vyžaduje ďalšie preverenie. Do pozornosti dávame aj linku **0800 191 222** - bezplatná telefonická linka ÚPSVaR pre nahlásenie zanedbávania starostlivosti o deti. Ide však aj o linku pre nahlásenie zneužívania sociálneho systému.¹²¹ Celkovo treba preveriť efektívnosť viac-účelovosti krízových liniek a ich využívanie, technologické vybavenie a poplatky za volania.

Poskytované krízové linky v jednotlivých krajoch monitorovanými subjektmi

Kraj	
BBSK	V subjektoch zaradených do monitoringu ani jedno zariadenie neprevádzkovalo krízovú linku. Napriek tomu tel. kontakty na dané zariadeniach sú dostupné cez viaceré informačné kanále a klientky ich môžu kontaktovať
BSK	Špecializovanú krízovú linku pre NPŽ prevádzkuje Aliancia žien: 0903 519 550, nonstop. O.z. Pomoc ohrozeným deťom prevádzkujú aj špecializovanú krízovú linku pre ženy NPŽ: 0905 463 425; Unicef prevádzkuje nešpecializovanú linku 116 111 a 116 000 - čísla sociálneho významu odporúčané Európskou komisiou, linka primárne pre deti a ich rodičov a iných dospelých, ktorý volajú v záujme detí. Brána do života - Krízové centrum tiež prevádzkuje všeobecnú krízovú linku: 0915 439245 + internetová linka pomoci; Maják nádeje tiež všeobecnú krízovú linku pre ľudí v ohrození (0904700866; 0911526267; 02/53626701);
KSK	V KSK sú dve špecializované telefonické linky pre ženy zažívajúce násilie, prevádzkované ZZZ Fenestra (055/6256237, 0911440808); od pondelka do piatku, len cez deň od 9 – 16) a OZ Pomoc rodine Michalovce (pevná linka iba cez deň/záznamník, mobil nonstop; 056/6884473 a 0908954873)
NSK	Špecializovaná krízová nonstop linka pre ženy zažívajúce násilie monitoringom nebola zistená. Centrum slniečko v Nitre však prevádzkuje špecializovanú krízovú linku pre deti. Zároveň sú na stránke zariadenia k dispozícii aj kontakty na útulok – Bezpečný dom pre ženy.
PSK	Špecializovanú krízovú linku pre ženy zažívajúce násilie prevádzkuje len ZZŽ Mymamy , avšak nie nonstop a zaškolenie pre krízovú linku taktiež nie je dostatočné.
TSK	Špecializovanú nonstop linku pre ženy zažívajúce násilie prevádzkuje SCK Dotyk v Beckove (0903 704 784) a krízovú linku všeobecná pre ľudí v ohrození aj špecializovanú pre ženy NPŽ (042/43 61 006) prevádzkuje aj CK Čakanka v Považskej Bystrici. Parametre na 75% spĺňa však iba SCK Dotyk Beckov.
TTSK	Špecializovanú nonstop linku pre ženy zažívajúce násilie prevádzkuje SCK Dotyk v Beckove (0903 704 784) a krízovú linku všeobecná pre ľudí v ohrození aj špecializovanú pre ženy NPŽ (042/43 61 006) prevádzkuje aj CK Čakanka v Považskej Bystrici. Parametre na 75% spĺňa však iba SCK Dotyk Beckov.
ŽSK	Špecializovanú krízovú nonstop linku pre ženy NPŽ poskytuje iba krízová poradňa Žena v tiesni v Martine, prípadne aj krízová linka organizácie Áno pre život (všeobecná pre ľudí v ohrození)

Na Slovensku by malo byť aspoň 11 **krízových centier pre obeť znásilnenia**. Hoci viaceré špecializované poradenské miesta pre NPŽ sa stretávajú aj so znásilnenými ženami, osobitne nie sú zamerané len pre tento typ násillia páchaného na ženách. Vzhľadom na vysokú latenciu znásilnených a sexuálne napadnutých žien na Slovensku a nízky počet evidovaných prípadov

¹²¹ Číslo je uverejnené na stránkach úradov SVaR

znásilnenia políciou, je potrebné tomuto druhu špecifických podporných služieb venovať zvýšenú pozornosť.

Kraj	Krízové centrá pre obeť znásilnenia - stanovený počet 1/200 tis. Žien	Zistenia z monitoringu
BBSK	1 - 2	Znásilneniu či sexuálnemu násiliu sa osobitne žiadne z monitorovaných zariadení nevenovalo, dokonca len zriedkavo bolo uvedené ako druh násilia, s ktorým sa pri svojej práci v monitorovaných subjektoch stretávajú. Krízové centrá pre obeť znásilnenia v BBSK úplne chýbajú.
BSK	1 - 2	Osobitne obeť znásilnenia sa nevenuje žiadne z monitorovaných zariadení či poradní, hoci viaceré sa vo svojej práci so znásilneniami ako typom NPŽ stretávajú
KSK	2	Monitoringom neidentifikované. Viaceré subjekty sa však pri svojej práci so sexuálnym násilím stretávajú (hlavne sexuálne zneužívané deti). Osobitné centrá pre znásilnené ženy/dievčatá však neboli do analýzy zahrnuté
NSK	2	V Centre slniečko sa stretávajú aj s prípadmi znásilnenia žien a v roku 2011 mali vo svojej starostlivosti 20 prípadov sexuálneho zneužívania či znásilnene. Osobitne sa však znásilneným ženám a dievčatám nevenujú, a súčasná kapacita zariadenia by to zrejme ani nedovoľovala. Preto môžeme konštatovať, že v NSK sú potrebné 2 špecializované krízové centrá pre obeť znásilnenia
PSK	2	Viaceré monitorované subjekty sa stretávajú pri poskytovaní svojich služieb aj so znásilnenými ženami, viac sa však venujú sexuálnemu zneužívaniu detí. Monitoringom nebolo v PSK identifikované špecializované krízové centrum pre obeť znásilnenia. Podľa parametrov MŠ RE chýbajú v PSK 2 krízové centrá pre obeť znásilnenia.
TSK	1 - 2	Obeť znásilnenie mali vo svojej starostlivosti viaceré zariadenia/organizácie, viaceré ich aj uviedli ako typ násilia, s ktorým sa stretávajú pri poskytovaní svojich služieb. Parametre však spĺňa opäť iba SCK Dotyk Beckov, ktorý sa však osobitne na obeť znásilnenia nešpecializuje. V TSK podľa odporúčanej úrovne Rady Európy chýba minimálne jedno špecializované krízové centrum pre obeť znásilnenia
TTSK	1	Ženy, ktoré zažili znásilnenie či iných druh sexuálneho násilia sa v TTSK sobotne nezaobrá žiadne z analyzovaných zariadení. Odporúčame v TTSK zriadiť aspoň jedno Krízové centrum pre obeť znásilnenia, alebo rozšíriť služby niektorého z existujúcich krízových centier o špecializované poradenské služby pre tento typ NPŽ spĺňajúce minimálne štandardy Rady Európy.
ŽSK	1	So znásilnenými ženami sa pri poskytovaní svojich služieb stretli viaceré subjekty (Dom charity sv. Gianny, sv. Kláry, áno pre život), žiadne sa však nešpecializuje na tento druh násilia NPŽ. V ŽSK by malo byť aspoň jedno špecializované krízové centrum pre obeť znásilnenia

Vyhľadávacia činnosť je súčasťou proaktívneho prístupu v podporných službách NPŽ. Na Slovensku by sa vyhľadávacia činnosť mala zamerať hlavne na rómske ženy v segregovaných a marginalizovaných rómskych komunitách, na ženy žijúce vo odľahlých vidieckych sídlach či ženy v rôznych druhoch inštitúcií (vrátane zariadeniach sociálnych služieb). Monitoringom sme zistili len niekoľko zariadení, ktoré vykonávali aj vyhľadávaciu činnosť, aj keď nie možno špecializovanú pre ženy NPŽ a v osobitne ohrozených skupinách žien. Pomerne často však boli ženy z osobitne ohrozených skupín žien, na rómske ženy súčasťou klientely, ktorej sa v monitorovaných subjektoch poskytovali služby.

Kraj	Zistenia monitoringu
BBSK	Vyhľadávaciu činnosť spomedzi monitorovaných zariadení realizuje Dom. Sv. Alžbety v Banskej Bystrici a Náruč z Brezna. Pritom nie je však zjavné či ide o vyhľadávacie žien /dievčat s problémom násilia., pretože dané zariadenia sa nešpecializujú výhradne na ženy s NPŽ. Vzhľadom na koncentráciu menších (napr. rómskych žien z marginalizovaného prostredia sme vyhľadávaciu činnosť neevaluovali). Dom. Sv. Alžbety sa s rómskymi ženami stretáva pri svojej činnosti len výnimočne
BSK	Špecifickú vyhľadávaciu činnosť zameranú na osobitne ohrozené skupiny žien NPŽ nevykonáva ani jedno z monitorovaných zariadení; potenciál na špecifické vyhľadávacie a streetwork majú organizácie Odyseus, Prima, Vagus (pozri krátke profily podporných organizácií).
KSK	Cielenú vyhľadávaciu činnosť sme monitoringom neidentifikovali už žiadneho subjektu. Do analýzy sa nám však nepodarilo zahrnúť žiadnu z organizácií, ktorá pracuje v KSK s marginalizovanými rómskymi komunitami či s inými, ťažšie dostupnými ohrozenými skupinami žien (napr. pracujúcimi v sexbiznise či bezdomovkyňami).
NSK	Monitoringom sme identifikovali vykonávanie vyhľadávacej činnosti a terénnej formy poskytovania služieb opäť iba Centrum slniečko, ktoré malo vo svojej starostlivosti aj rómske ženy a ženy maďarskej národnosti. Zariadenie s cieľovou vyhľadávacou činnosťou na juhu NSK, kde koncentrácia menších je najintenzívnejšia, sme monitoringom neidentifikovali
PSK	Vyhľadávaciu činnosť medzi poskytovanými službami uviedli IKV a o.z. Familiaris. Tieto subjekty však nedosiahli arbritárnu hranicu 22. 5 bodu. Pre rozvoj vyhľadávacej terénnej činnosti osobitne ohrozených žien násilím v rómskych marginalizovaných komunitách či iných skupinách rizikových žien by pri vhodnom zaškolení mohli byť nápomocné.

TSK	Vyhľadávaciú činnosť podľa poskytnutých informácií vykonávajú SCK Dotyk Beckov, Poradňa PON v Trenčíne aj Oáza v Partizánskom. Parametre zatiaľ však spĺňa iba SCK Dotyk, ktoré má pomerne naplnené kapacity. Odporúčame podporiť organizácie, ktoré majú skúsenosti s vyhľadávacou činnosťou a pracujú na základe rodovej analýzy.
TTSK	Nezaznamenali sme cieľenú vyhľadávaciú činnosť v oblasti NPŽ
ŽSK	Vyhľadávaciú činnosť vykonáva iba OZ Náruč a poradenské centrum v Dolnom Kubíne, pritom nie je špecifikované či sa zameriavajú iba na vyhľadávanie žien NPŽ z rizikových skupín (rómske marginalizované komunity, ženy so zdravotným postihnutím a pod.

Intervenčné projekty v zmysle holistickej intervencie a koordinovanej pomoci, združujúcej všetky relevantné subjekty pri riešení jednotlivých prípadov sú taktiež súčasťou MŠ RE. Vo viacerých krajoch fungujú neformálne intervenčné zoskupenia a partnerstvá, ktoré treba len inštitucionalizovať a štandardizovať. Potenciálom pre sformovanie intervenčným tímom je fungovanie pracovných skupín pre problematiku NPŽ v niektorých krajoch a či mestách.

Kraj	Zistenia monitoringu
BBSK	Nezistené, hoci viaceré subjekty pravidelne spolupracujú so všetkými relevantnými zložkami. Formalizované a reálne fungujúce intervenčné tímy v BBSK neboli zistené
BSK	V BSK zatiaľ nefunguje formalizovaná koordinovaná intervencia, hoci viaceré organizácie a inštitúcie medzi sebou spolupracujú, (napr. Unicef a Domov Dúha). Dobrý potenciál pre formálne inštitucionálne zriadenie intervenčných projektov poskytuje aj pracovná skupina pre RAP na Úrade BSK.
KSK	Potenciál na formalizovanie a dôkladnú implementáciu intervenčnej koordinácie má pracovná skupina pri KSK.
NSK	Niektoré získané informácie naznačujú, že v NSK môžu neformálne fungovať siete vzájomného vypomáhania medzi zariadeniami pri distribúcii klientok s problémom NPŽ. Centrum slniečko zrejme takisto disponuje vlastným postupom a skúsenosťami pri intervencii v prípadoch NPŽ. Formálne ustanovené a implementované intervenčné projekty však v NSK monitoringom neboli zistené.
PSK	V meste Prešov oficiálne funguje pracovná skupina Synapsia, ktorá združuje partnerov na pomoc rodine, deťom a mládeži v ohrození, ktorej nosný cieľ je zvyšovať kvalitu sociálnej práce a hľadať efektívne prístupy v podpore rodín, detí a mládeže. Táto skupina by mohla byť základom aj pre vznik intervenčných projektov pre prípady žien ohrozených násilím avšak iba za predpokladu dôkladnej implementácii rodovej analýzy a východísk rodovej podmienenosti násilia na ženách pri práci jednotlivých subjektov siete
TSK	Viaceré monitorované zariadenia a poradenské miesta spolu komunikujú a spolupodieľajú sa na distribúcií žien zažívajúcich násilia. Formalizované a dobre fungujúce intervenčné projekty, ktoré by zapájali všetky nevyhnutné inštitúcie však v TSK neboli identifikované.
TTSK	Etablované intervenčné koordinované aktivity sme neidentifikovali, hoci najmä neformálne vytvorená sieť podporných služieb v meste Holíč okolo činnosti azylového domu Emauzy má najväčší potenciál na realizáciu štandardizovaného intervenčného projektu v tejto oblasti.
ŽSK	Formalizované intervenčné projekty neboli v ŽSK zistené, hoci miera spolupráce medzi niektorými inštitúciami a subjektmi je pomerne vysoká.

Programy pre páchatel'ov sú taktiež súčasťou podporných služieb stanovených v MŠ RE. Dôraz sa však kladie na štandardy programov pre násilníkov ako programy v záujme bezpečnosti a ochrany žien a v úzkej spolupráci so špecializovanými službami pre ženy - obeť NPŽ a ich deti. Monitoringom sme zistili niekoľko subjektov, ktoré vedú sprostredkovať prácu s násilníkom. Kvalita týchto služieb vzhľadom na MŠ RE by mala byť predmetom ďalšieho zisťovania.

Kraj	Zistenia monitoringu
BBSK	Monitoringom nebolo nezistené žiadne zariadenie, ktoré by poskytovalo takéto programy v BBSK.
BSK	Sprostredkovane poskytuje programy pre prácu s násilníkmi Aliancia žien (aktuálne prebiehajú školenia pre odborníkov/čky) a Unicef (práca s násilníkom, jeho terapia). Úrad BSK chystá osobitný sociálny program pre vytrénovanie odborníkov/čiek, a implementáciu osobitných programov pre násilníkov.
KSK	Neboli identifikované
NSK	nezistené
PSK	Programy pre násilníkov podľa uvedených informácií má vo svojej ponuke poradňa o.z. Familiaris a sprostredkovane aj útulok a ZNB vo Svite CCS Batizovce (zrejme práve od o.z. Batizovce). Bližšie informácie o týchto programoch nemáme (ich východiská, štandardy a pod.). Akreditované programy pre páchatel'ov rodovo-podmieneného násilia, ako ich určujú parametre Rady Európy monitoringom v PSK neboli zistené
TSK	Prácu s násilníkom, jeho terapiu vie sprostredkovať z monitorovaných subjektov iba Poradňa PON z Trenčína. Iné organizácie túto službu neponúkajú.
TTSK	Neboli identifikované

ŽSK	Sprostredkované poskytovanie programov pre prácu s násilníkmi – ich terapiu uviedlo iba poradenské centrum v Dolnom Kubíne, bližšie informácie však neboli zisťované
-----	--

Ďalšie zistenia:

- Aj subjekty s najvyšším ratingom mali svoje nedostatky, napr. **neadekvátne, alebo nedostatočné zaškolenie vzhľadom na dobu posledného absolvovaného školenia**
- Monitoringom nebola zisťovaná nehierarchická – horizontálna kultúra riadenia bezpečných ženských domov, ktorá má napomôcť posilneniu a uzdraveniu žien NPŽ. Vo viacerých prípadoch bol však indikovaný **prísny domový poriadok, striktné pravidlá** a vynucovanie ich dodržiavania, ktoré často vyplývali z kombinovania rôznych druhov sociálnych služieb a cieľových skupín (napr. útulku a ZNB, ľudí s drogovou závislosťou so ženami zažívajúcimi násilie) – špecializácia zariadení pre ženy NPŽ je preto nevyhnutná
- Problematické pravdepodobne bude aj využívanie a práca na základe **rodovej perspektívy a rodovej dynamiky** hlavne pri násilí na ženách v párových vzťahoch (viaceré odpovede indikovali len deklaratívne a povrchné znalosti o problematike, účelovo využívané termínov, bez hlbšieho pochopenia)
- Viaceré parametre napr. nediskriminácia a dostupnosť služieb pre všetky ženy, bezplatnosť a pod.) sú v **priamom rozpore s ustanoveniami** predmetných zákonov alebo VZN Úradov VÚC a MsÚ (napr. poskytnutie pobytových služieb môže byť viazané na trvalý pobyt v danom meste či kraji hlavne u verejných poskytovateľov) a nie neochoty samotných poskytovateľov poskytnúť služby

ODPORÚČANIA A ZÁVER

Monitoringom sme získali základné informácie o činnosti a službách poskytovaných vybranými subjektmi. Evaluácia na základe parametrov MŠ RE, stanovenie ratingu a zostavenie rankingu subjektov podľa získaného skóre má svoje **obmedzenia**:

- Napriek snahe zmonitorovať všetky relevantné zariadenia, do evaluácie mohli byť zaradené iba tie, ktoré poskytli vyplnený dotazník, alebo o ktorých boli dostupné relevantné informácie
- Vyradené mohli byť aj tie zariadenia, ktoré síce poskytujú služby ženám NPŽ, avšak nevedli o tom žiadnu evidenciu (tam kde nie je štatistika, problém neexistuje)
- Viaceré parametre bolo možné danou metodikou sledovať len orientačne, napr. kľúčové je poskytovanie služieb na základe rodovej perspektívy a využívaním rodovej analýzy – tento parameter sme sledovali len otvorenými otázkami o definícii NPŽ, rizikách výskytu NPŽ a používaných princípoch v poskytovaní pomoci. Deklarovanie rodovej perspektívy však ešte nemusí zaručovať aj jej aplikáciu pri poskytovaných službách
- Problematické môže byť aj spájanie služieb sociálnoprávnej ochrany detí a podporných služieb pre ženy – matky so skúsenosťou s týraním zo strany partnera. Na kontroverzie a riziká re-viktimácie týraných žien v prípade riešenia iba týrania ich detí poukázali aj odborníčky z Bezpečnej ženskej siete. Monitoringom sme však tieto kontroverzie nemohli identifikovať a medzi subjektmi s najvyšším ratingom sú aj organizácie, ktoré sa venujú primárne deťom so syndrómom CAN
- Spoľahli sme sa na pravdivosť výpovedí a poskytnutých informácií, indikovaná však bola aj nekonzistentnosť údajov, protirečenia, čo mohlo byť spôsobené aj komplikovanosťou položených otázok

Odporúčania

Pri nastavovaní ďalších opatrení, programov, rozvoja služieb pre ženy zažívajúce násilie zväžiť výsledky monitoringu a podporiť vznik a poskytovanie nasledovných podporných špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násilie:

- a) Zabezpečiť vznik špecializovaných bezpečných ženských domov alebo rozšíriť kapacitu už existujúcich zo súčasných 238 miest na celkových 457 miest na Slovensku

Počet odporúčaných, existujúcich a potrebných miest v BŽD pre ženy zažívajúce násilie

Kraj	Počet žien	Odporúčaný počet miest podľa MŠ RE	Počet existujúcich miest v špecializovaných BŽD	Počet potrebných miest pre ženy NPŽ v BŽD
BBSK	340 626	85	50	35
BSK	319 038	80	30	50
KSK	406 011	102	28	74
NSK	355 125	89	19	70
PSK	421 772	105	11	94
TSK	303 035	76	34	42
TTSK	284 421	71	41	30
ŽSK	351 007	88	25	63
SPOLU	2 781 035	695	238	457

Poznámky:

- 1) Počet žien v danom regióne k 31.12. 2011; dostupné na (<http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>)
- 2) Odporúčaný počet miest v BŽD podľa MŠ RE = 1 rodinné miest na 10 000 žien (rodinné miest = 1 + 1,5 dieťaťa, t. j. 2,5 miesta)
- 3) Počet existujúcich miest = kapacita pobytových zariadení/subjektov, ktoré boli zaradené do evaluácie a spĺňajú 75-percentnú hranicu plnenia Minimálnych štandardov Rady Európy
- 4) Počet potrebných miest pre ženy NPŽ v BŽD = počet odporúčaných miest – počet existujúcich

- b) Zriadiť nové alebo podporiť už existujúce špecializované poradenské miesta pre ženy zažívajúce násilie. Zväžiť pritom aj geografické rozloženie jednotlivých poradní kvôli zabezpečeniu väčšej dostupnosti pre ženy žijúcich službách nepokrytých a v odľahlých sídlach

Počet stanovených, existujúcich a potrebných špecializovaných poradní pre ženy zažívajúce násilie

Kraj	Odporúčaný počet špecializovaných poradní	Počet existujúcich špecializovaných poradní	Počet chýbajúcich špecializovaných poradní
BBSK	7	1	6
BSK	6	2	4
KSK	8	2	6
NSK	7	1	6
PSK	8	1	7
TSK	6	1	5
TTSK	5	0	5
ŽSK	5	3	2
SPOLU	52	11	41

- c) Zjednotiť už existujúce, alebo zaviesť jednu národnú špecializovanú nonstop krízovú linku pre ženy zažívajúce násilie s dostatočne zaškoleným personálom pre všetky druhy násilia na ženách (osobitný dôraz na ženy – obeť znásilnenia)
- d) Zriadiť v každom regióne aspoň jedno špecializované krízové centrum pre obeť znásilnenia
- e) Posilniť špecializovanú vyhľadávaciu činnosť zacielenú na ťažko dostupné a vysoko rizikové skupiny žien, hlavne na území s vysokou koncentráciou rómskych marginalizovaných komunít
- f) Skoordinovať a inštitucionalizovať intervenčné projekty na riešenie prípadov NPŽ – využiť pritom už existujúce pracovné skupiny a partnerstvá v krajoch či mestách

g) Zaviesť programy pre páchatel'ov násilia, pracujúcich podľa štandardov MŠ RE

V ďalšom slede zaviesť aj akreditáciu zariadení a organizácií, ktoré poskytujú alebo plánujú poskytovať podporné sociálne, právne, zdravotnícke a iné služby pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Akreditáciu nastaviť podľa štandardov Rady Európy, najmä vzhľadom na rozsah a obsah vzdelávania, ktoré je nevyhnutné pre riadne poskytovanie špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti.

Takisto zaviesť osobitný druh supervízie určený pre špecializované služby pre ženy zažívajúce násilie a nastaviť jeho pravidelné vykonávanie.

Usilovať sa zaviesť aspoň minimálne štandardy podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti aj pre orgány činné v trestnom konaní a v zdravotníctve. Zavedeniu štandardom by malo predchádzať opäť akreditované, systematické a pravidelné vzdelávanie všetkých profesionálov a profesionálok z príslušných inštitúcií.

Odporúčania pre ďalší výskum a monitoring:

Podporné sociálne špecializované služby pre ženy zažívajúce násilie sú iba časťou zo širšieho súboru podporných služieb pre ženy – obeť rodovo-podmieneného násilia a ich deti. Do multidisciplinárneho súboru služieb pomoci patria aj právnické poradenské služby, zdravotnícka pomoc a podpora orgánov činných v trestnom konaní. V ďalšom výskume či monitoringu odporúčame zamerať sa na nasledovné subjekty a inštitúcie:

- Referáty poradenstvo-psychologických služieb pri ÚPSVaR
- Právnické služby – centrá právnej pomoci, (externé) právnické služby poskytované v rámci subjektov sociálnych služieb a subjektov akreditovaných na vykonávanie opatrení SPO
- Oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately – prístup, evidencia, rodová perspektíva v práci so ženami zažívajúcimi násilie
- Dôkladne preveriť fungovanie krízových liniek pre ženy zažívajúce násilie - kvalifikácia a zaškolenosť osôb pracujúcich na špecializovaných krízových linkách, ich nonstop poskytovanie (7/24/365) a iné parametre podľa MŠ RE (vrátane linky 0800 191 222 na ÚPSVaR)
- Zdravotnícke služby – v zmysle zriadenia centier pre obeť sexuálneho napadnutia a špecializované nemocničné služby, ale aj systém evidencie (preveriť
- Orgány činné v trestnom konaní: polícia, prokuratúra , súdy
- Programy pre páchatel'ov násilia - kto ich poskytuje, z akej perspektívy je práca s páchatel'mi násilia koncipovaná, podmienky zaradenia násilníka do programu, a pod.
- V budúcnosti nastaviť evaluáciu špecializovaných služieb pre ženy NPŽ na základe zisťovania spokojnosti klientok bez sprostredkovania zamestnankýň zariadení, aby sa zabezpečila úplná anonymita a objektívnosť pri hodnotení (

Do pozornosti chceme dať aj informáciou, že zozbierané informácie na úrovni Úradov VÚC ako aj na úrovni subjektov poskytujúcich sociálne služby a vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately boli poskytnuté neanonymne a v prípade potreby a záujmu je možné požiadať o poskytnutie kompletnej dokumentácie (dotazníka a iných získaných – nájdených dokumentov) o danom kraji a konkrétnom subjekte.¹²² V jednotlivých profiloch nebolo možné zachytiť všetky informácie, ktoré sme získali. Za prípadné nezrovnalosti v jednotlivých informáciách a profiloch subjektov sa ospravedlňujeme. Vznikli neúmyselne v dôsledku časového stresu pri spracovávaní údajov.

¹²² Pre poskytnutie kompletnej dokumentácie kontaktujte Mgr. B. Holubová (holubova@ivpr.gov.sk, 02/20 441 408)

Zároveň by sme chceli všetkým pracovníčkam a pracovníkom, ktorí poskytli informácie o svojej činnosti, poďakovať za ich ochotu a čas pri vyplňaní dotazníkov. Veríme, že získané informácie o monitorovaných subjektoch zvýšia vzájomné vymieňanie informácií a posilnia sieťovanie a partnerstvá v danej oblasti. Ďakujeme všetkým, aj tým, ktorí si čas na vyplnenie dotazníka nenašli, za ich vytrvalosť a profesionalitu pri poskytovaní pomoci ženám zažívajúcim násilie. Veríme, že výsledky monitoringu prispedia ku zvýšeniu kvality služieb a adekvátnej podpore zo strany zodpovedných inštitúcií.

LITERATÚRA

Boj proti násiliu páchaného na ženách: Stocktaking study on measures and actions taken in Council of Europe, Generálne riaditeľstvo pre ľudské práva, Štrasburg, 2006

Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence Explanatory report, Council of Europe, 2011; dostupné na: http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/texts/Explanatory_Report_210.pdf

Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention - IC), Council of Europe, 2011, dostupné na: http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/convention_en.asp

Farkašová, K., 2012 : Boj proti násiliu na ženách: minimálne štandardy pre podporné služby, Aliancia žien (pracovný preklad)

Karlovska, D, Krokavcova, N., Kralova, S., 2009: Bezpečný ženský dom - a k o n á s t r o j u p l a t ň o v a n i a ľ u d s k ý c h p r á v ž i e n a d e t i; Fenestra

Kelly, L. and Dubois, L. (2008): Combating violence against women: minimum standards for support services, Council of Europe Publication, Strasbourg, France; dostupné na: <http://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/Source/EG-VAW-CONF%282007%29Study%20rev.en.pdf>

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007 – 2013/aktualizácia do roku 2015, dostupné na: http://www.vucke.sk/APIR/clanky/Documents/Koncepcia_rozvoja_socialnych_sluzieb_v_Kosickom_kraji.pdf

Koscelníková, L., 2012: Pomoc ženám zažívajúcim násilie v párových/intímnych vzťahoch a ich deťom v Prešovskom samosprávnom kraji; diplomová práca z odboru sociálna práca

Logar. a kol: Mosty pomoci, od dobrého úmyslu k dobre spolupráci, Fenestra, 2010

Matulay, S., 2011: Závěrečná správa zo sociologického výskumu Sociálne služby na území NSK z pohľadu primátorov miest a starostov obcí, občanov miest a obcí, riaditeľov ZSS a klientov ZSS (máj 2011); dostupné na: http://www.unsk.sk/files/oblasti/soc_pomoc/koncepcia_rozvoja_soc_sluzieb_2012_2017/priloh_a_c1_zaverecna_sprava_zo_sociolog_vyskumu.pdf

Pracovná skupina na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách v párových vzťahoch v Košiciach, 2008: Monitorovacia správa k východiskovej situácii v oblasti poskytovania pomoci a ochrany ženám zažívajúcim násilie v párových vzťahoch v meste Košice,

Regionálny akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách pre Bratislavský kraj na roky 2011-2013; dostupné na: <http://www.region-nsk.sk/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=10037468>

Sopková, E., 2006: Špecifické štandardy činnosti zohľadňujúce diverzifikované potreby žien vystavených násiliu alebo hrozbe násilia v oblasti sociálnych služieb na základe štandardov EÚ, materiál pripravený pre MPSVR SR, nepublikovaný

WAVE, 2008: Cesta z násilia - manuál pre zakladanie a prevádzkovanie bezpečných ženských domov, Fenestra

WAVE: Country report 2011. Reality check on european services for Women and children survivors of violence A right for protection and support?; dostupné na: http://www.aodef.at/cms/doc/CR_komplett_2011_NEU.pdf